Uitkomsten regionale verkenning impact governancekeuze

Regio West Brabant West - Beschermd Wonen/ Maatschappelijke opvang

Uitkomsten regionale verkenning

Het transitiebureau Beschermd Thuis heeft in het voorjaar van 2022 ondersteuning geboden aan de regio West-Brabant West op de vraag naar de impact van diverse governancekeuzes die denkbaar zijn om de doordecentralisatie BW verder handen en voeten te geven. En de Norm voor Opdrachtgeverschap invulling te geven op het aspect van het aangaan van een 'niet vrijblijvende samenwerking.'

De huidige situatie in de regio is dat er sprake is van (defacto) een centrumgemeentelijke uitvoering (en dito kenmerken) zonder dat er expliciet wordt verwezen naar de WGR. Actueel is dat er wordt momenteel gewerkt aan een integrale regiovisie dat als kader voor doorontwikkeling gaat dienen.

Aan de hand van de notitie 'impact governancekeuze' hebben we met een brede ambtelijke vertegenwoordiging verkend dat in eerdere gesprekken over de governance een 'zwaardere WGR-vorm' als een openbaar lichaam (voor BW) is benoemd als optie. Tegelijkertijd valt te constateren dat deze optie en de praktische consequenties de vraag hebben doen rijzen wat (minimaal noodzakelijk is) en hoe in samenhang met andere regionale samenwerkingsinitiatieven in het sociaal domein het beste gekeken kan worden naar de uitwerking van de governance in het kader van de NvO. Daarbij hebben we stilgestaan bij de vraag: hoe loopt het nu? En wat zijn de knelpunten?

Het antwoord is dat de samenwerking in de kern momenteel goed loopt en de onderliggende wens is om duidelijker de regionale (ambtelijke) inzet te scheiden van die van de centrumgemeente (of ook: gastgemeente). We bespraken dat er regio's in Nederland zijn waar deze scheiding ook met een lichtere variant in samenwerking praktisch tot stand is gebracht. Kortom, een heldere scheiding tussen taken en rollen (CG/gastgemeente versus regio) kan ook bereikt worden in een lichtere variant.

Conclusie van de impactverkenning is dat het minimaal noodzakelijk is om de bestaande bestuurlijke samenwerking zoals deze er is (steviger) te regelen. Dit zou (minimaal) betekenen dat de bestaande overeenkomst een upgrade verdient. De gevoelens gaan, zo valt te beluisteren, uit naar 'zo zwaar als nodig' en tevens wordt nadrukkelijk gekeken naar andere regionale samenwerkingen en de onwenselijkheid van een lappendeken aan samenwerkingsverbanden.

De voorkeur gaat ernaar uit om zo praktisch mogelijk te kijken naar de juridische verankering van de samenwerking (in eerste instantie voor BW), zo wordt aangegeven. Ook met het oog op inbedding van MO (op termijn) en toekomstige keuzes in regionale samenwerking (binnen het sociaal domein).

De notitie regionale verkenning impact governancekeuze benoemd diverse (ook zwaardere) opties in lijn met WGR (op publiekrechtelijke titel). We bespraken dat een actuele ontwikkeling is dat de scenario's in de doordecentralisatie landelijk nader worden uitgewerkt met gemeenten. Zie hiervoor: https://vng.nl/nieuws/vervolgproces-beschermd-thuis-vastgesteld. De regio neemt hier kennis van en is benieuwd naar de uitkomst. De uitkomst kan input betekenen voor eventuele 'verzwaring' in de WGR-variant, indien dit volgt/ logisch is op basis van de uitkomsten.

We gaan onderstaand nader in op de scenarioverkenningen die landelijk zijn gestart en in juni 2022 tot uitkomsten leiden.

Scenario's doordecentralisatie landelijk nader uitgewerkt

De VNG had 9 maart een bestuurlijk overleg met staatssecretaris Van Ooijen over de gevolgen van het uitstel van de invoering van het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen. De staatssecretaris wil de komende periode i.s.m. de VNG en BZK enkele aandachtspunten rond de doordecentralisatie nader onderzoeken. In het bestuurlijk overleg werden afspraken gemaakt over het opstellen van een vervolgproces door een werkgroep bestaande uit ambtenaren van VWS, BZK en VNG. Dit vervolgproces is bestuurlijk vastgesteld in week 15. Een werkgroep zal de komende 2 maanden onderzoek doen. Gezamenlijk werken de ambtenaren een aantal scenario's uit die ze met elkaar vergelijken op basis van een afwegingskader. U vindt deze scenario's terug in het Procesplan (https://vng.nl/sites/default/files/2022-04/Procesplan_doordecentralisatie_en_WPB_BW_2022.pdf).

De werkgroep werkt enkele scenario's uit om deze te kunnen vergelijken met de huidige situatie en met de doordecentralisatie zoals die nu in een wetsvoorstel voorligt. In de scenario's zijn de bestuurlijke verantwoordelijkheden verschillend belegd, waarbij er op een aantal aspecten keuzes gemaakt worden. Een belangrijke keuze in de scenario's is de bestuurlijke inrichting: op welk niveau is de verantwoordelijkheid voor cliënten van beschermd wonen belegd? In dit geval zijn de relevante niveaus gemeenten (gedecentraliseerd) of centrumgemeenten (regionaal). Tevens zijn er keuzes te maken in de financiële inrichting: wie ontvangt de benodigde middelen? Dit kunnen alle gemeenten of alleen centrumgemeenten zijn.

Het procesplan beschrijft uitgebreid de vraagstelling en aanpak. We verwijzen hier graag integraal naar.

Tot slot

Met deze uitkomst van de regionale verkenning wordt de ondersteuning van het Transitiebureau Beschermd Thuis afgesloten. Het transitiebureau Beschermd Thuis hecht eraan om te vernemen wat de regionale insteek zal zijn op basis van de verkenning. Graag vernemen we, ter afronding, de uitkomsten van de regionale bespreking.

Tevens plannen we graag een evaluatiemoment in ter evaluatie van onze ondersteuning.

Lauren Kerkhof
Wibout Dragt

Transitiebureau Beschermd Thuis
29 april 2022